

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/1128/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4314202754
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 12. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Pátrovičová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2016:4314202754.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Renáty Pátrovičovej a členov senátu JUDr. Vladimíra Pribulu a JUDr. Borisa Minksa, v právnej veci žalobkyne: J. D., nar. XX.XX.XXXX, bydlisko: XXX XX C. R. XXX, v konaní zastúpená: Advokátska kancelária JUDr. Peter Rybár, s. r. o., Kuzmányho 29, 040 01 Košice, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s. r. o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, o zaplatenie 143 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Levice zo dňa 25. marca 2015 č.k. 16C/20/2014-107, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej - vyhovujúcej časti výroku
p o t v r d z u j e .

Žalobkyni priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Levice (súd prvej inštancie) rozsudkom zo dňa 25. marca 2015 č.k. 16C/20/2014-107 (napadnutý rozsudok) zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 143 eur s 8,05 % ročným úrokom z omeškania z dlžnej sumy od 12.09.2014 do zaplatenia a trovy konania zodpovedajúce trovám právneho zastúpenia vo výške 143 eur, trovy na účet právneho zástupcu žalobkyne, všetko v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Žalovaného zaviazal zaplatiť súdny poplatok z návrhu na začatie konania vo výške 16,50 eura na účet Okresného súdu Levice, vedený v Štátnej pokladnici, Radlinského 32, 810 05 Bratislava, číslo účtu: XXXXXXXXXXX/XXXX, VS: XXXXXXXXXXX, KS: XXXX, v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

2. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyňa žalobou podanou dňa 17.02.2014 žiadala prostredníctvom svojho právneho zástupcu súd, aby zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy 143 eur s príslušenstvom z titulu bezdôvodného obohatenia, ktoré mu vzniklo z absolútne neplatnej úverovej zmluvy č. 405400595 zo dňa 28.02.2012 v časti úrokov a poplatku.

3. Žalovaný sa k podanej žalobe vyjadril prípisom zo dňa 19.09.2014. Uviedol v ňom, že spornú úverovú zmluvu nemožno považovať za zmluvu o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch a nie je namieste vzťahovať na ňu výlučne ustanovenia Občianskeho zákonníka. Účastníci totiž uzatvorili zmluvu podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka ako nepomenovanú zmluvu, preto sa na ňu zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch nevzťahuje. Navyše, v bode 15 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou predmetnej zmluvy, sa účastníci konania dohodli, že v zmysle § 262 ods. 1 Obchodného zákonníka sa všetky právne vzťahy medzi nimi budú spravovať Obchodným zákonníkom. Vzhľadom na uvedené nie je možné posudzovať zmluvu o úvere ako zmluvu o spotrebiteľskom úvere, a preto táto nemusí obsahovať ani údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov (ďalej len RPMN), a teda odporca mal nárok nielen na vrátenie úveru, ale

aj príslušného poplatku za jeho poskytnutie. Pokiaľ ide o bezdôvodné obohatenie na strane odporcu, zo zmluvy o úvere nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia, ktorú stanovuje zákon. Odporca plnil na základe platne uzatvorenej zmluvy o úvere, ktorá nikdy nebola právoplatne vyhlásená za neplatnú a rovnako tak právny dôvod na plnenie z nej nikdy neodpadol a majetkový prospech získal odporca z poctivých zdrojov. Žiadal preto súd, aby podaný návrh aj z dôvodu premlčania žalovanej pohľadávky v celom rozsahu zamietol.

4. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania zistil, že dňa 28.02.2012 uzatvoril žalovaný ako veriteľ so žalobkyňou ako dlžníčkou zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX (ďalej len zmluva o úvere), na základe ktorej sa zaviazal poskytnúť žalobkyňu ako fyzickej osobe úver vo výške 200 eur, ktorý sa žalobkyňa zaviazala vrátiť žalovanému zvýšený o bližšie nešpecifikovaný poplatok vo výške 143 eur, a to v rámci 7 mesačných splátok po 49 eur, splatných vždy k 17.dňu príslušného kalendárneho mesiaca, počnúc 17.03.2012 a končiac 17.09.2012. Ako vyplýva zo splátkového kalendára zmluvy, žalobkyňa uhradila v dňoch 14.03.2012, 17.04.2012, 16.05.2012, 14.06.2012 a 17.07.2012 žalovanému sumu 49 eur a dňa 23.07.2012 sumu 98 eur, t. j. celkom 343 eur. E-mailovou výzvou zo dňa 04.02.2014 právny zástupca žalobkyne vyzval žalovaného na vrátenie bezdôvodného obohatenia vyplývajúceho z úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXX vo výške 143 eur z dôvodu absencie údajov o konečnej splatnosti úveru a údajov o výške ročnej percentuálnej miery nákladov, a to najneskôr do 07.02.2014, avšak neúspešne. Zaslanie predmetnej výzvy žalovanému podpísanej zaručeným elektronickým podpisom však žalobkyňa v konaní nepreukázala. V prílohách k tejto výzve sa táto uvádza len ako výzva na vrátenie dlhu? D. XXXXXXXXXX.zep.

5. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 451 ods. 1, 2, § 456, § 107 ods. 1, 2, § 563, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 2, § 2, § 9 ods. 1, 2 písm. f/, j/, § 11 ods. 1 písm. a/ zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách, účinného ku dňu 28.02.2012,

6. Mal preukázané, že zmluva o úvere, ktorú uzatvorili dňa 28.02.2012 žalovaný ako veriteľ so žalobkyňou ako dlžníčkou je spotrebiteľskou zmluvou podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 1 ods. 2 cit. zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách. V zmluve absentuje údaj o RPMN, ktorá podľa § 9 ods. 2 písm. j) cit. zákona č. 129/2010 Z. z. musí byť v zmluve uvedená. Jej neuvedenie zo strany žalovaného má podľa § 11 ods. 1 písm. a) cit. zákona č. 129/2010 Z. z. za následok, že sa poskytnutý spotrebiteľský úver považuje za úver bez poplatkov a povinnosťou žalobkyne v zmysle uzavretej zmluvy tak bolo vrátiť žalovanému len sumu poskytnutého úveru vo výške 200 eur. Ako vyplýva zo splátkového kalendára zmluvy, žalobkyňa uhradila v dňoch 14.03.2012, 17.04.2012, 16.05.2012, 14.06.2012 a 17.07.2012 žalovanému sumu 49 eur a dňa 23.07.2012 sumu 98 eur, t. j. celkom 343 eur, v ktorej už bol zahrnutý aj poplatok vo výške 143 eur. Na plnenie záväzku v tejto časti však nebol právny dôvod, čím sa žalovaný na úkor žalobkyne bezdôvodne obohatil (§ 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka) a predmet bezdôvodného obohatenia je povinný žalobkyňu vydať (§ 456 Občianskeho zákonníka).

7. Žalovaný sa zaplateniu sumy 143 eur bránil tvrdením, že zmluvu o úvere uzatvoril so žalobkyňou podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka ako nepomenovanú zmluvu, na ktorú sa zákon č. 129/2010 Z. z. nevzťahuje, a preto údaj o RPMN nemusel byť v zmluve uvedený. Súd prvej inštancie poznamenal, že uzavretie zmluvy podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka nič nemení na jej spotrebiteľskom charaktere (§ 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka) a nevylučuje aplikáciu § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z., upravujúceho náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Okrem uvedenej skutočnosti žalovaný namietal aj premlčanie žalovanej pohľadávky. Premlčacia lehota na vydanie bezdôvodného obohatenia je upravená v § 107 Občianskeho zákonníka, v ktorom je zakotvená kombinovaná premlčacia doba, t. j. subjektívna a objektívna premlčacia doba, ktoré začínajú, plynú a končia nezávisle na sebe. Pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby v trvaní dvoch rokov je rozhodujúce, kedy sa oprávnený (žalobkyňa) skutočne dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia na jej úkor a subjekte (žalovanom), ktorý sa bezdôvodne obohatil. Rozhodujúci je teda subjektívny moment, kedy sa žalobkyňa o svojom práve skutočne mohla a musela dozvedieť. Pre začiatok plynutia trojročnej premlčacej doby (v prípade neúmyselne získaného bezdôvodného obohatenia), resp. desaťročnej premlčacej doby (v prípade úmyselne získaného bezdôvodného obohatenia) je rozhodný deň, kedy došlo k získaniu bezdôvodného obohatenia. Keďže k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného došlo dňa 17.07.2012, kedy mu žalobkyňa uhradila časť sporného poplatku vo výške 45 eur a dňa

23.07.2012, kedy mu uhradila jeho zostávajúcu časť vo výške 98 eur, pričom žalobný návrh bol na tunajší súd podaný dňa 17.02.2014, žalovaná pohľadávka nie je premlčaná, pretože bola uplatnená tak v rámci dvojročnej subjektívnej, ako aj desaťročnej objektívnej premlčacej doby. Najskôr sa žalobkyňa mohla dozvedieť o vzniku bezdôvodného obohatenia dňa 17.07.2012, resp. 23.07.2012, kedy k nemu došlo a najneskôr v deň, kedy splnomocnila na svoje zastupovanie v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia svojho právneho zástupcu, t. j. dňa 25.01.2014. Pokiaľ ide o dĺžku objektívnej premlčacej doby, súd v tomto prípade vychádzal z toho, že žalovaný ako obchodná spoločnosť poskytuje úvery z vlastných zdrojov už od svojho vzniku, t. j. od 14.03.2001 a uvádzanie RPMN bolo jednou z náležitostí zmlúv o spotrebiteľskom úvere už v predchádzajúcej právnej úprave (§ 4 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z. z.). Je preto povinnosťou žalovaného poznať a dodržiavať právne predpisy upravujúce poskytovanie úverov. Z vyjadrenia žalovaného k podanému návrhu je zrejmé, že údaj o RPMN nemienil v zmluve uvádzať, keďže sa podľa jeho názoru na tento typ zmluvy zákon č. 129/2010 Z. z. nevzťahuje. Ignorovanie tejto zákonnej povinnosti predpokladá, že žalovaný ako veriteľ nebude môcť od žalobkyne ako dlžníčky žiadať dohodnutý poplatok a pre prípad, že tak urobí, je s touto sankciou uzročený. Konanie žalovaného preto súd vyhodnotil ako úmyselné konanie smerujúce k získaniu majetkového prospechu bez právneho dôvodu.

8. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 563, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, a uviedol, že pokiaľ ide o uplatnený úrok z omeškania, podľa § 563 Občianskeho zákonníka vzniklo na jeho zaplatenie žalobkyňi právo až prvým dňom nasledujúcim po dni, čo žalovaného na zaplatenie dlžnej sumy 143 eur požiadala. Žalobkyňa tak prostredníctvom svojho právneho zástupcu síce urobila e-mailovou výzvou zo dňa 04.02.2014, jej zaslanie žalovanému však v konaní nepreukázala, preto súd prvej inštancie považoval za kvalifikovanú výzvu až doručenie žalobného návrhu žalovanému dňa 11.09.2014, pričom až dňom nasledujúcim, t. j. dňom 12.09.2014 sa žalovaný ocitol v omeškani. Pre účely stanovenia výšky úroku z omeškania vychádzal súd z cit. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a cit. § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., v zmysle ktorého predstavoval súčet úrokovej sadzby Európskej centrálnej banky (ECB), platnej k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu vo výške 0,05 % ročne + 8 percentuálnych bodov celkom 8,05 % ročne.

9. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyňi 143 eur s 8,05 % ročným úrokom z omeškania z dlžnej sumy od 12.09.2014 do zaplatenia, všetko v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku podľa § 160 ods. 1 OSP. V zostávajúcej časti uplatneného úroku z omeškania vo výške 8,25 % ročne zo sumy 143 eur od 08.02.2014 do 11.09.2014 a vo výške 0,20 % ročne zo sumy 143 eur od 12.09.2014 do zaplatenia súd návrh ako nedôvodný zamietol.

10. O náhrade trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 142 ods. 3 OSP, nakoľko mala žalobkyňa vo veci neúspech len v nepatrnej časti úroku z omeškania, priznal jej plnú náhradu trov zodpovedajúcich trovám právneho zastúpenia vo výške 143 eur. Pri vyčíslení trov právneho zastúpenia vychádzal z vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, a to z 3 úkonov právnej služby podľa § 10 ods. 1 a § 13a ods. 1 písm. a), c), d) cit. vyhlášky po 16,60 eura z tarifnej hodnoty 143 eur (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom zo dňa 25.01.2014, písomné podanie na súd vo veci samej - žalobný návrh zo dňa 10.02.2014, účasť na pojednávaní dňa 03.11.2014), t. j. 49,80 eura + 3 x 8,04 eura režijný paušál podľa § 16 ods. 3 cit. vyhlášky. V rámci trov právneho zastúpenia priznal súd žalobkyňi podľa § 15a cit. vyhlášky aj náhradu cestovného koncipienta právneho zástupcu žalobkyne z Košíc do Levíc a späť na pojednávanie dňa 03.11.2014 vo výške 78,24 eura (576 km x 0,183 eura + 576 km x 1,43 eura/l x 6,2 l/100 km/2, keďže sa koncipient právneho zástupcu žalobkyne zúčastnil dňa 03.11.2014 na tunajšom súde aj ďalšieho pojednávania v inej právnej veci vedenej pod sp. zn. 16C/19/2014) a podľa § 15b cit. vyhlášky aj náhradu za stratu času vo výške 107,20 eura (2 x 8 začatých polhodín cesty na pojednávanie dňa 03.11.2014 z Košíc do Levíc a späť po 13,40 eura/2, keďže sa koncipient právneho zástupcu žalobkyne zúčastnil dňa 03.11.2014 na tunajšom súde aj ďalšieho pojednávania v inej právnej veci vedenej pod sp. zn. 16C/19/2014). Z vyčíslených trov právneho zastúpenia v celkovej výške 259,36 eura si vzhľadom na hodnotu sporu žalobkyňa uplatnila len pomernú časť vo výške 143 eur.

11. Žalovaného zaviazal na zaplatenie súdneho poplatku podľa § 4 ods. 2 písm. za), § 2 ods. 2 veta prvá, § 6 ods. 1, § 7 ods. 1, ods. 11 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a podľa položky 1 písm. a) Sadzobníka súdnych poplatkov. Vzhľadom na to, že žalobkyňa je ako spotrebiteľka domáhajúca sa ochrany svojho práva podľa osobitného predpisu oslobodená od platenia súdneho poplatku za návrh a

vo veci mala takmer plný úspech, pričom žalovaný nie je od platenia tohto poplatku oslobodený, podľa § 2 ods. 2 vety prvej cit. zákona súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť súdny poplatok z návrhu na začatie konania vo výške 16,50 eura.

12. Proti uvedenému rozsudku podal odvolanie žalovaný. Namietal nedostatok odôvodnenia napadnutého rozsudku, čo je v rozpore s § 157 ods. 2 OSP. Uviedol, že zmluva o úvere nie je zmluvou o spotrebiteľskom úvere, ktorú by bolo možné posudzovať podľa zák. č. 129/2010. V danom prípade je možné hovoriť o nepomenovanej zmluve tak ako je to uvedené vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru. Obligatórne náležitosti sa posudzujú podľa tých ustanovení, ktorým je zmluva o úvere najviac pripodobnená, t.j. zmluve o úvere v zmysle § 497 a nasl. Obchodného zákonníka. Za obligatórne náležitosti nemožno považovať RPMN. Súdna prax zhodne určila použitie Obchodného zákonníka nezávisle na dohode strán v prípade sporov zo zabezpečenia záväzkov zo zmluvy o úvere, ako aj v prípade vydania bezdôvodného obohatenia na základe neplatnej zmluvy o úvere. Je teda nepochybné, že zmluva o úvere sa riadi Obchodným zákonníkom. Keďže Obchodný zákonník aplikáciu právnej úpravy inštitútu spotrebiteľských zmlúv nevylučuje, ani komplexne neupravuje osobitným spôsobom a ide o kogentné ustanovenie Občianskeho zákonníka, je nevyhnutné ju v skutkovo relevantných právnych vzťahoch aplikovať, pričom nie je relevantné, či ide o relatívny obchodný záväzkový vzťah, absolútny obchodný záväzkový vzťah alebo fakultatívny obchodný záväzkový vzťah. Ďalej uviedol, že u nebankových subjektov nemožno obvyklú výšku úroku odvodzovať od výšky úroku požadovaného bankami. V týchto prípadoch je požadované v porovnaní s bankami menšie zabezpečenie a požiadavky klientov sú vybavované omnoho pružnejšie ako u konzervatívnych bánk. Namietal aj výšku trov konania, podľa jeho názoru bol výrok vydaný predčasne, keďže vo veci nebolo ešte právoplatne rozhodnuté, trovy boli priznané v rozpore s vyhláškou č. 644/2005 Z.z., náhradu za stratu času je možné priznať iba vtedy, ak sa pojednávanie zúčastní osobne advokát a nie jeho koncipient. Na pojednávaní dňa 03.11.2014 bol prítomní koncipient. Žiadal napadnutý rozsudok zmeniť a návrh zamietnuť, alebo zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

13. K odvolaniu žalovaného sa písomne vyjadrila žalobkyňa, žiadala napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť a uplatnila si náhradu trov odvolacieho konania. Uviedla, že právny názor žalovaného je nesprávny. Právne predpisy určené na ochranu spotrebiteľa je nevyhnutné aplikovať vždy vtedy, ak ide o zmluvný vzťah uzavretý medzi dodávateľom a spotrebiteľom, ak to samotný predpis nevylučuje. Na predmetné vzťahy založené zmluvou o úvere je teda nevyhnutné uplatniť práve ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch a Občianskeho zákonníka. Poukázala na ust. § 1 a 2 zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení v čase uzavretia zmluvy. Podľa jej názoru nedošlo v danom prípade k uzavretiu zmluvy o úvere, ale došlo k uzavretiu zmluvy o pôžičke podľa Občianskeho zákonníka. Ide o zrejme reálnu zmluvu, lebo pri samotnom podpise zmluvy došlo k odovzdaniu peňazí. Zmluvu je potrebné posúdiť podľa jej obsahu a nie formy, resp. nesprávne pomenovaného úkonu (zmluvy). Podľa jej názoru ide o spotrebiteľský medzi účastníkmi konania, nakoľko žalobkyňa pri uzatváraní a plnení nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Preto predmetná zmluva mala obsahovať výšku RPMN, ktorú zákon o spotrebiteľských úveroch predpokladá ako obligatórnu náležitosť zmluvy o úvere a jej absenciu sankcionuje bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou úverovej zmluvy. Poukázala na rozhodnutie Ústavného súdu SR zo dňa 02.06.2013 sp. zn. II. ÚS 329/2013-15 a rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 21.04.2015 sp. zn. 3 MCdo 14/2014.

14. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej iba „CSP“) preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie procesným postupom podľa § 378 ods. 1 a § 380 ods. 1 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), dospejúc k tomu záveru, že podané odvolanie žalovaného nie je dôvodné, preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

15. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

16. Podľa § 387 ods. 2 CSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

17. Súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie, skutkový stav zistil v relevantnom rozsahu, vec správne právne posúdil, preto odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil. Odvolací súd sa plne stotožňuje so závermi a dôvodmi súd prvej inštancie, v celom rozsahu na ne poukazuje ako na správne a preto ich nebude opakovať.

18. Odvolací súd na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku uvádza, že z dôvodu nevyhnutnosti urýchlenej transpozície smernice 93/13/EHS do právneho poriadku Slovenskej republiky nedošlo k systematickej úprave problematiky spotrebiteľských zmlúv, ktorá by tvorila harmonický celok so všetkými dotknutými všeobecne záväznými právnymi predpismi. V aplikačnej praxi preto (resp. aj preto) vznikli otázky súvisiace s uplatniteľnosťou ustanovení zákona č. 150/2004 Z. z. (t.j. § 52 až § 54 Občianskeho zákonníka) v niektorých právnych vzťahoch. Ukázalo sa ako sporné, či je možné predmetné ustanovenia aplikovať pri poskytovaní telekomunikačných služieb, služieb v oblasti energetiky, bankovníctva alebo v právnych vzťahoch regulovaných ustanoveniami Obchodného zákonníka a podobne.

19. Občiansky zákonník totiž obsahoval po novelizácii zákonom č. 150/2004 Z. z. de facto taxatívny výpočet zmlúv, na ktoré sa mala vzťahovať politika ochrany spotrebiteľa zavedená smernicou 93/13/EHS. Za spotrebiteľské zmluvy sa tak v zmysle Občianskeho zákonníka považovali: zmluva podľa § 55 (spotrebiteľská zmluva o práve užívať budovu alebo jej časť v časových úsekoch), kúpna zmluva, zmluva o dielo, alebo iné odplatné zmluvy upravené v ôsmej časti tohto zákona, ak zmluvnými stranami boli na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy.

20. Táto formulácia nespĺňala požiadavky smernice 93/13/EHS, keďže uvedená smernica neobsahuje taxatívny výpočet zmlúv, na ktoré sa má vzťahovať politika ochrany spotrebiteľa. Preambula k smernici 93/13/EHS určuje ako výnimku z aplikácie inštitútu spotrebiteľských zmlúv len pracovné zmluvy, zmluvy týkajúce sa dedičského práva, rodinného práva, dohody o včlenení a organizácii spoločností a dohody o partnerstve, pričom normatívny text citovanej smernice obsahuje v článku 1 ďalšiu výnimku z pôsobnosti tejto smernice v podobe zmluvných podmienok vyplývajúcich z niektorých medzinárodných zmlúv.

21. Okruh právnych vzťahov, na ktoré sa vzťahuje smernica 93/13/EHS je teda väčší ako okruh právnych vzťahov podľa transpozičného opatrenia Slovenskej republiky - zákona č. 150/2004 Z. z.. Definícia spotrebiteľských zmlúv v zmysle zákona č. 150/2004 Z. z. navyše narážala na odlišnú právnu úpravu obsiahnutú v § 23a ods. 1 zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov, podľa ktorej sa za spotrebiteľskú zmluvu považovala zmluva uzavretá podľa Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzavierajú vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje.

22. Právna úprava Občianskeho zákonníka obsahujúca vymedzenie spotrebiteľských zmlúv taxatívnym spôsobom bola preto s účinnosťou od 1. januára 2008 zrušená (zákon č. 568/2007 Z. z.) a nahradená novou definíciou, ktorá lepšie korešponduje s požiadavkami smernice 93/13/EHS. Za spotrebiteľskú zmluvu sa podľa platného znenia § 52 Občianskeho zákonníka považuje každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Podľa platného znenia § 52 ods. 2 sa ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

23. V slovenskom právnom poriadku jestvuje duálna právna úprava záväzkov, pričom rozlišujeme ich občianskoprávnu a obchodnoprávnu úpravu. Vzťah týchto dvoch kódexov súkromného práva je vzťahom *lex specialis* ku *lex generalis*, pričom použitie Občianskeho zákonníka je subsidiárne - právne vzťahy podriadené režimu Obchodného zákonníka sa budú riadiť Občianskym zákonníkom v tých otázkach, ktoré Obchodný zákonník neupravuje (§ 1 ods. 2 Obchodného zákonníka).

24. „Kolíznu“ normu subsumujúcu konkrétny právny vzťah (alebo jeho časť) pod režim konkrétneho kódexu (Občianskeho zákonníka alebo Obchodného zákonníka) predstavuje § 261 Obchodného zákonníka. Toto kogentné ustanovenie obsahuje kritériá pre určenie, kedy sa záväzkové vzťahy spravujú

ustanoveniami Obchodného zákonníka. Pokiaľ záväzkový vzťah tieto kritériá nenaplní, vzťahuje sa naň právna úprava obsiahnutá v Občianskom zákonníku. Na základe uvedeného potom rozlišujeme tzv. relatívne obchodné záväzkové vzťahy, ktoré sa spravujú Obchodným zákonníkom iba v prípade, keď všetci účastníci záväzkového vzťahu sú podnikateľmi a absolútne obchodné záväzkové vzťahy, na ktoré sa Obchodný zákonník aplikuje bez ohľadu na povahu účastníka právneho vzťahu. Uvedený systém rozlišovania obchodných záväzkových vzťahov možno ešte doplniť o tzv. fakultatívne obchodné záväzkové vzťahy, v ktorých si zmluvné strany môžu v súlade so zásadou zmluvnej voľnosti dohodnúť obchodno-právny režim svojho záväzku (§ 262 Obchodného zákonníka).

25. V aplikačnej praxi vznikla otázka významu rozlišovania, či ide o záväzkový vzťah regulovaný Občianskym zákonníkom alebo Obchodným zákonníkom (ba dokonca otázka významu rozlišovania v rámci Obchodného zákonníka, či ide o absolútny obchodný záväzkový vzťah, fakultatívny obchodný záväzkový vzťah, atď.) vo vzťahu k možnosti aplikácie inštitútu spotrebiteľských zmlúv.

26. Riešenie tejto otázky má niekoľko rovín, pričom každá z nich nám sama o sebe dáva odpoveď na otázku, či aplikovať inštitút spotrebiteľských zmlúv. Je potrebné:

1. riešiť otázku vzťahu medzi Občianskym a Obchodným zákonníkom
2. zobrať do úvahy existenciu zákona o ochrane spotrebiteľa, s obsahom kogentných noriem verejnoprávneho charakteru
3. zohľadniť požiadavky komunitárneho práva - nevyhnutnosť aplikácie eurokonformného výkladu.

27. Keďže Obchodný zákonník aplikáciu právnej úpravy inštitútu spotrebiteľských zmlúv nevyklučuje, ani komplexne neupravuje osobitným spôsobom a ide o kogentné ustanovenie Občianskeho zákonníka, je nevyhnutné ju v skutkovo relevantných právnych vzťahoch aplikovať, pričom nie je relevantné, či ide o relatívny obchodný záväzkový vzťah, absolútny obchodný záväzkový vzťah alebo fakultatívny obchodný záväzkový vzťah.

28. K uvedenému je potrebné ešte doplniť, že znenie § 52 Občianskeho zákonníka bolo významne korigované. Bol odstránený už spomenutý nevyhovujúci taxatívny výpočet spotrebiteľských zmlúv a podľa novej definície je spotrebiteľskou zmluvou každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Toto ustanovenie bolo komentované odbornou verejnosťou slovami: „Zákonodarcu však pod „právnou formou“ s veľkou pravdepodobnosťou rozumel akýkoľvek zmluvný vzťah (nominálny, formálny či neformálny, dvojstranný aj viacstranný a pod.), ktorý vznikne medzi dodávateľom a spotrebiteľom, a to bez ohľadu na to, ustanovenia akého právneho predpisu sa naň aplikujú.“

29. Zákon č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov obsahoval s účinnosťou od 25.11.2004 ustanovenie § 23a, podľa ktorého sa za spotrebiteľské zmluvy považovali zmluvy uzavreté tak podľa Obchodného ako aj podľa Občianskeho zákonníka. Teda ani zmluvou uzatvorenou podľa ustanovení Obchodného zákonníka nebolo možné obísť inštitút spotrebiteľských zmlúv obsiahnutý v Občianskom zákonníku, a to aj preto, že naň odkazovala kogentná norma obsiahnutá v § 23a zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov.

30. Túto konštrukciu prevzal aj zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, ktorý v § 3 ods. 3 zakotvoval právo spotrebiteľa na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, pričom sa za takúto zmluvu považovali tak zmluvy uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, ako aj zmluvy uzavreté podľa Obchodného zákonníka. Táto konštrukcia odkazu na inštitút spotrebiteľských zmlúv pokrývajúca Obchodný aj Občiansky zákonník bola vypustená novelou č. 397/2008 Z. z. s účinnosťou od 1. novembra 2008, a to vzhľadom na novelu Občianskeho zákonníka č. 568/2007 Z. z., v zmysle ktorej sa za spotrebiteľskú zmluvu považuje každá zmluva uzatváraná medzi dodávateľom a spotrebiteľom, a to bez ohľadu na jej právnu formu.

31. Odpoveď na otázku aplikovateľnosti inštitútu spotrebiteľských zmlúv vo vzťahoch spravujúcich sa Obchodným zákonníkom významne ovplyvní aj skutočnosť, že tento inštitút je zakotvený v Smernici Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Smernica je právny nástroj Európskych spoločností, ktorý a priori nedisponuje vlastnosťou priameho účinku, čo znamená, že norma obsiahnutá v smernici štandardne potrebuje pre svoju aplikáciu prenos do právneho poriadku členského štátu. Motívom smernice teda nie je unifikácia právnych poriadkov, ale len vytvorenie

platformy pre existenciu elementárnych pravidiel spoločných pre všetky členské štáty, ktoré uľahčia fungovanie vnútorného trhu. V procese prenosu normy obsiahnutej v smernici do všeobecne záväzných právnych predpisov členského štátu však môže dôjsť k nepresnostiam. Keďže tieto nepresnosti môžu viesť k diskrepanciám vo fungovaní vnútorného trhu Európskych spoločenstiev, bola vyvinutá doktrína požadujúca tzv. eurokonformný výklad ustanovení právnych predpisov členského štátu, čo znamená povinnosť štátnych orgánov členského štátu Európskych spoločenstiev (pod tento pojem je potrebné zahrnúť aj súd) vykladať svoje právo v čo najvyššej možnej miere eurokonformne, čiže v súlade s právom Európskych spoločenstiev (t.j. tak, aby sa dosiahol cieľ sledovaný komunitárnou normou) - v našom prípade v súlade so smernicou 93/13/EHS, ktorá požaduje, aby za tzv. spotrebiteľské zmluvy boli požadované všetky zmluvy medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom. Takéto použitie eurokonformného výkladu sa týka všetkých ustanovení vnútroštátneho práva (teda nie len transpozíčného opatrenia) a je vylúčené, iba ak by išlo o výklad contra legem, alebo ak by došlo k porušeniu všeobecných zásad práva, najmä požiadavky právnej istoty a zákazu retroaktivity. Podľa Súdneho dvora Európskych spoločenstiev je povinnosť eurokonformného výkladu inherentnou súčasťou systematiky Zmluvy o založení ES, pretože umožňuje vnútroštátnemu súdu, aby vo veciach spadajúcich do jeho pôsobnosti zabezpečil plnú účinnosť komunitárneho práva.

32. Právny vzťah medzi účastníkmi konania treba preto posudzovať podľa zák. č. 258/2001 Z. z., pretože v danom prípade išlo o poskytnutie úveru (§ 1 ods. 2 písm. e/ Zák. č. 258/2001 Z. z.). Spory týkajúce sa zmlúv o spotrebiteľských úveroch sú občianskoprávnymi vecami a podstata vzťahu založeného poskytnutím spotrebiteľského úveru je občiansko-právna. Argumentácia navrhovateľa ustanoveniami Obchodného zákonníka je potom bezpredmetná.

33. V riešení problému, či aplikovať inštitút spotrebiteľských zmlúv aj v právnom vzťahu, ktorý sa spravuje, či už ex lege alebo ex contractu, ustanoveniami Obchodného zákonníka, je potrebné mať na pamäti skutočnosť, že táto právna úprava bola a je sprevádzaná právnym predpisom verejnoprávneho charakteru obsahujúcim kogentné ustanovenia t.j. zákonom na ochranu spotrebiteľa, pričom išlo in concreto o zákon č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov, ktorý bol neskôr nahradený zákonom č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa“).

34. Zákon č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov obsahoval s účinnosťou od 25. 11. 2004 ustanovenie § 23a, podľa ktorého sa za spotrebiteľské zmluvy považovali zmluvy uzavreté tak podľa Obchodného ako aj podľa Občianskeho zákonníka. Teda ani zmluvou uzatvorenou podľa ustanovení Obchodného zákonníka nebolo možné obísť inštitút spotrebiteľských zmlúv obsiahnutý v Občianskom zákonníku, a to aj preto, že naň odkazovala kogentná norma obsiahnutá v § 23a zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov.

35. Túto konštrukciu prevzal aj zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, ktorý v § 3 ods. 3 zakotvoval právo spotrebiteľa na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, pričom sa za takúto zmluvu považovali tak zmluvy uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, ako aj zmluvy uzavreté podľa Obchodného zákonníka. Táto konštrukcia odkazu na inštitút spotrebiteľských zmlúv pokrývajúca Obchodný aj Občiansky zákonník bola vypustená novelou č. 397/2008 Z. z. s účinnosťou od 1. novembra 2008, a to vzhľadom na novelu Občianskeho zákonníka č. 568/2007 Z. z. , v zmysle ktorej sa za spotrebiteľskú zmluvu považuje každá zmluva uzatváraná medzi dodávateľom a spotrebiteľom, a to bez ohľadu na jej právnu formu.

36. Odpoveď na otázku aplikovateľnosti inštitútu spotrebiteľských zmlúv vo vzťahoch spravujúcich sa Obchodným zákonníkom významne ovplyvní aj skutočnosť, že tento inštitút je zakotvený v Smernici Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Smernica je právny nástroj Európskych spoločenstiev, ktorý apriori nedisponuje vlastnosťou priameho účinku, čo znamená, že norma obsiahnutá v smernici štandardne potrebuje pre svoju aplikáciu prenos do právneho poriadku členského štátu. Motívom smernice teda nie je unifikácia právnych poriadkov, ale len vytvorenie platformy pre existenciu elementárnych pravidiel spoločných pre všetky členské štáty, ktoré uľahčia fungovanie vnútorného trhu. V procese prenosu normy obsiahnutej v smernici do všeobecne záväzných právnych predpisov členského štátu však môže dôjsť k nepresnostiam. Keďže tieto nepresnosti môžu viesť k diskrepanciám vo fungovaní vnútorného trhu Európskych spoločenstiev, bola vyvinutá doktrína

požadujúca tzv. eurokonformný výklad ustanovení právnych predpisov členského štátu, čo znamená povinnosť štátnych orgánov členského štátu Európskych spoločenstiev (pod tento pojem je potrebné zahrnúť aj súd) vykladať svoje právo v čo najvyššej možnej miere eurokonformne, čiže v súlade s právom Európskych spoločenstiev (t.j. tak aby sa dosiahol cieľ sledovaný komunitárnou normou) - v našom prípade v súlade so smernicou 93/13/EHS, ktorá požaduje, aby za tzv. spotrebiteľské zmluvy boli požadované všetky zmluvy medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom. Takéto použitie eurokonformného výkladu sa týka všetkých ustanovení vnútroštátneho práva (teda nie len transpozičného opatrenia) a je vylúčené, iba ak by išlo o výklad contra legem, alebo ak by došlo k porušeniu všeobecných zásad práva, najmä požiadavky právnej istoty a zákazu retroaktivity. Podľa Súdneho dvora Európskych spoločenstiev je povinnosť eurokonformného výkladu inherentnou súčasťou systematiky Zmluvy o založení ES, pretože umožňuje vnútroštátnemu súdu, aby vo veciach spadajúcich do jeho pôsobnosti zabezpečil plnú účinnosť komunitárneho práva.

37. Daný vzťah medzi účastníkmi konania treba posudzovať v zmysle zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch platnom v čase uzatvorenia zmluvy. Spory týkajúce sa zmlúv o spotrebiteľských úveroch sú občianskoprávnymi vecami. Podstata spoločenského vzťahu založeného poskytnutím spotrebiteľského úveru je občianskoprávna vec. Vzťah medzi účastníkmi konania je potrebné preto posudzovať, ako občianskoprávny vzťah i s poukazom na ust. § 52 ods. 1 OZ, ktorý definoval už v čase uzavretia zmluvy spotrebiteľskú zmluvu ako každú zmluvu bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

38. Už uvedené potom následne vedie k tomu, že normy obchodného práva (vrátane všeobecnej úpravy úveru) sú v takomto prípade použiteľnými len vtedy, ak neodporujú úprave majúcej tu z povahy veci prednosť, teda úprave spotrebiteľských vzťahov v Občianskom zákonníku a predpisoch vydaných na jeho vykonanie. Medzi troma zákonmi prichádzajúcimi tu do úvahy (1. ZoSÚ, 2. O. z. a 3: Obch. z.) tak v prípadoch naznačených vyššie panuje ten pomer, že primárne sa použije predpis špeciálny (ZoSÚ) a ak tento určitú otázku neupravuje, resp. tak nečiní úplne, nastupuje po ňom úprava spotrebiteľského práva v širšom slova zmysle a na jej základe O. z. nielen ako doplnková právna úprava, ale aj ako korektív pre prípadné ďalšie použitie noriem práva obchodného (čo v praxi znamená, že Obch. z. sa môže uplatniť len tam, kde nenarazí na obmedzenia v Občianskom zákonníku a vo vykonávacích predpisoch k nemu).

39. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP tak, že v odvolacom konaní úspešnej žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

40. Toto rozhodnutie prijal odvolací senát pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).